

Artikel 15 NGB

De erfzonde in zijn betekenis voor

1 het ongeboren leven

2 het genadeleven

3 het christenleven

Gemeente,

Artikel 14 ging over de zondeval. Dat wij mensen in Adam tegen God gezondigd hebben. En dat wij daardoor zo verdorven zijn geworden dat wij niet weten, aanvoelen, hoe het zit mbt God en de eeuwige dingen. Wij weten niet hoe God te dienen. Maar daar komt bij: Dat wij het ook niet meer kunnen. Wij kunnen Hem niet liefhebben, eren en bedoelen. Wij kunnen onszelf niet stilzetten en Hem gaan zoeken. En daar komt bij dat wij het niet willen. Wij willen niet tot Jezus komen. Wij willen niet God eren, wij willen ons eigen leven en doen en denken in stand houden. Dat gaat allemaal zo diep dat alleen geloof in Christus ons kan redden. Alleen door overgave aan Jezus Christus komt er liefde en verlangen naar God. En als dat in je leven komt, komt alleen God daarvoor de eer toe. Dan heeft Hij daarvoor gezorgd. Hij alleen. Zo erg is het met een mens, zo zondig.

En, en dat is het nieuwe element van artikel 15, dat is al zo vanaf onze ontvangenis. Niet eens vanaf onze geboorte, maar nog eerder, ook al het ongeboren leven deelt daarin. Dat noemen we: erfzonde. Waarom erfzonde? Je erft het als het ware. Kijk, als je ouders in een heel rijk huis wonen, dan woont een baby dat ook. En als je ouders zwervers zijn zonder dak boven hun hoofd, dan geldt dat een uit hen geboren kindje ook. Je deelt erin, omdat je ouders het ook hebben. Erfzonde: je deelt erin omdat je kind van je ouders bent, en ten diepste kind van Adam en Eva bent. Zoals zij zijn, ben jij ook zodra je tot leven komt.

Alzo leert de Bijbel ons. Romeinen 5 vers 12 ev. geeft aan dat wij delen in wat Adam deed. In welke wij allen gezondigd hebben. En daarom moeten alle mensen sterven. Zodra Adam zondigde stond vast dat alle mensen zouden sterven. Zij hadden in hem gezondigd. Romeinen 3 vers 9 ev. tekent een donker beeld van hoe de mensheid is. In doen en denken, praten en handelen. Doortrokken van zonde. Genesis 6 vers 5 zegt: en al het gedichtsel van de gedachten van het hart van de mens ten allen dag was alleen boos. Genesis 8:21 voegt eraan toe: van zijn jeugd aan.

Job belijdt in hoofdstuk 14:1 Wie zal een reine geven uit een onreine? Niemand, niet één.

En in Psalm 51 belijdt David dat hij in ongerechtigheid geboren en in zonden ontvangen is. Toen al was hij erin gedrenkt. Als een spons in

water, zo was zijn hart in de zonde toen al. Erfzonde dus.

Maar dan moeten we erbij zeggen: dat belijden niet alle christenen. In de tijd van de Reformatie en de NGB niet, maar ook in onze tijd niet. Moderne theologen moeten er niets van hebben. Het hoort bij een antieke mensbeschouwing die niet van deze tijd is en is bijkomstig voor de kern van de Bijbelse boodschap. En er is meer modern christendom dan je denkt of zou verwachten ook onder gereformeerde of hervormde vlag. De rooms katholieke kerk is het er niet mee eens, dat is altijd al zo geweest en is niet veranderd. Maar ook evangelische christenen ontkennen dat dit waar is. De mens is wel zondigt en doet zonde, maar erfzonde, nee, dat is te zwart geschilderd. Je bent een aparte christen vandaag de dag als je dat wel belijdt zoals art 15 het verwoordt. Maar kun je je afvragen, is dat dan zo belangrijk? Maakt dan dat zo'n groot verschil?

Ja toch, jazeke. Artikel 15 noemt in elk geval drie dingen, er zou nog meer te noemen zijn, maar artikel 15 noemt drie dingen waarin het wel degelijk verschil maakt en belangrijk is.

1 het ongeboren leven

Het eerste wat genoemd wordt is het kleine tussenzinnetje: 'waarmede de kleine kinderen zelfs besmet zijn in het lichaam van hun moeder'. Dat moet je je eens indenken. Een lief klein baby'tje in de wieg, een teer ongeboren embryo in de moederschoot zo wonderlijk geformeerd, pril en teer, dat blijft staan (!), maar ook in Gods oog: gruwelijk in het innerlijk. God ziet al wat er uit kan en zal komen als het op gaat groeien. God kan daar niet naar kijken zonder toorn. Zonder afschuw. Kind des toorns is het ook.

En stel dan eens, wat helaas voorkomt en ook onder ons zijn er die daar het verdriet van kennen, dat zo'n kindje komt te overlijden, nog voor de geboorte, of net na de geboorte. Wat mag en moet je dan in je verdriet denken van de eeuwigheid voor het kindje. Waar is ons kindje? Nou, velen zijn er gauw mee klaar: zo'n kindje, natuurlijk in de hemel, dat kan toch niet anders? Vanzelfsprekend. Het heeft nooit iemand kwaad gedaan. Nee, zegt de Bijbelse boodschap. Nee, zo kan en mag je niet denken. De erfzonde is er. Ook in een ongeboren kindje. Dat zou ook wel gebleken zijn als het op had mogen groeien. Ook een kindje heeft genade nodig. Zonder genade is ook een ongeboren kindje de eeuwige dood onderworpen en deelachtig. En doet God geen onrecht als Hij mensen niet toelaat in Zijn heerlijkheid maar buiten laat.

Maar wat dan? Moet je dan zeggen: je weet het niet? Je kunt er niks over zeggen? Als de Bijbel dat zou leren zouden we het bij die onzekerheid moeten laten. Maar bedenk wel wat dat zou betekenen: bij

alle verdriet over het overleden kindje, ook nog de onzekerheid over de eeuwige bestemming. Maar God zij dank, de Bijbel zegt meer. Want zo'n kindje heeft genade nodig, maar die genade geeft God ook. Gods genade komt in Zijn verbond immers tot de gelovigen en hun nageslacht. Ook hun nog ongeboren of pas geboren nageslacht. Zoals de zonde er al is direct na de ontvangenis, zo is ook Gods genadeverbond er direct na de ontvangenis. En zolang een kindje niet tot verstand gekomen is geldt dat een kindje uit kracht van Gods genadeverbond zalig is als het overlijdt voor het tot verstand is gekomen. Lees het artikel in de Dordtse Leerregels I,17 maar na. Met tekstverwijzingen. Godzalige ouders moeten niet twijfelen aan de zaligheid van hun kinderen die God in hun kindsheid wegneemt, uit kracht van het genadeverbond. Dat is zeker als in elk geval één van beide ouders oprecht gelooft. En het kan ook nog verder zich uitstrekken dat verbond, maar dat weten wij niet precies als mens.

Geen vanzelfsprekendheid, geen onzekerheid, maar dankbaarheid. Dankbaarheid. Dat God ons kindje, vlees van ons vlees, zondig als wij zondig, onder het oordeel zoals wij onder het oordeel zijn, dat God ons kindje door het genadeverbond heeft zaliggemaakt. Over dit kindje hebben we verdriet dat wij over onze andere kinderen niet hebben, want het is overleden. Maar over onze andere kinderen hebben wij zorgen die wij over dit kindje niet hebben: want dit kindje is al zalig. Op grond van het genadeverbond. En mbt onze andere kinderen hebben daar soms nog zoveel zorgen over.

Kijk en dan is het heerlijk als God het ook nog bevestigt door indrukken of door een tekst bij anderen of je zelf op het hart te binden. Dat is heerlijk. En dat geeft de HEERE er soms nog bij. Maar nodig is dat niet. Nodig is dat niet meer: het genadeverbond is genoegzame grond. De zonde, erfzonde al vanaf het eerste begin. Maar ook de genade, het genadeverbond vanaf het eerst begin. Als het kindje iets ouder was geworden zou het dan ook gedoopt zijn geweest. Erfzonde en kinderdoop zijn elkaars tegenhangers. De kinderdoop geeft aan wat Gods antwoord is op de erfzonde: Zijn genadeverbond. Dat Gods genadeverbond niet wacht tot een kindje 10 of 15 is of tot geloof komt. God zij dank niet. Want dan zou het kindje eeuwig verloren zijn als het eerder stierf. Daarom hangt dat nogal eens samen: ontkennen van de erfzonde en loslaten van de kinderdoop. Wie anders denkt over de erfzonde denkt anders over genadeverbond, doop, verkiezing, verzoening, wedergeboorte. Dus of het verschil maakt? Jazeker!

2 het genadeleven

Artikel 15 noemt een tweede punt wat met erfzonde samenhangt. Dat die in de mens allerlei zonden voortbrengt als zijnde in hem een wortel daarvan. En verderop wordt het woord fontein gebruikt. Geeft allebei hetzelfde aan: je ziet een boom met een stam en takken en blaadjes. Hoe komt het dat die boom daar groeit? Omdat de wortel, wortels daar in de grond zitten, die zie je niet, maar zijn er wel. Je ziet een stroompje water in de tuin van boven naar beneden stromen en dat gaat maar door en gaat maar door en raakt niet op. Hoe komt dat? Er zit een fontein in. dat zie je niet, maar is er wel.

Zo is dus de erfzonde. Die zie je niet eerst. Die ontdek je niet aan het begin. Nee, je ziet in je leven takken en stroompjes. Takken en stroompjes van zondige dingen die je doet, zegt of denkt. Let maar op Psalm 51. David heeft gezondigd. Overspel met Bathseba en moord op Uria. En dan in Psalm 51 vraagt hij zich ahw af: hoe heb ik dat kunnen doen? Hoe komt het dat dat uit mij gekomen is? En dan belijdt hij: ik ben in ongerechtigheid geboren en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen. Zoals wanneer ze naar aardolie aan het zoeken zijn. En ineens: daar spuit een straal omhoog. Hoe kan dat? Nou, daar zit een heel aardolieveld onder. Dat ene straaltje is bewijs van het veld dat er onder ligt. Kijk, er schiet een straaltje zonde in je omhoog: en je doet wat, je zegt wat, of je denkt wat. En dan gaat het erom? Wat doet je dat? Ja, ik deed dat, zei dat of dacht dat, maar ja je hebt jezelf wel eens niet in de hand. Dan ben je ven jezelf niet. Want ik ben een goed mens, alleen soms doe ik wat slechts. Of..of....: door Geest en Woord onderwezen heb ik geleerd: dat éne straaltje, die ene gedachte, woord, daad, kwam eruit, kwam uit me op, omdat er een heel veld onderzit in mijn hart. Omdat er nog veel meer onder zit, een vuile bron van alle wanbedrijven. Ik ben slecht, maar wonder boven wonder merk je er soms niet eens zoveel van. Maar: erfzonde: het zit diep in me als een olieveld. Of: als buskruit. En als er het vuur van een verzoeking bij komt dan schiet het omhoog en vat het vlam. Zo ver je teruggaat, het zat er in bij me. Altijd al. Daarom komt er soms ineens wat in me op of van me uit.

Is dat onze zondekennis? Anders blijven we denken:

Och ik krijg het er wel uit. Uit mijn leven. Als ik meer dit en meer dat doe dan krijg ik het er wel uit. Dan raak ik die zonde wel kwijt. Bent u, jij erachter gekomen dat dat niet lukt? En als het lijkt te lukken aan de Buitenkant dat de bron van binnen niet weg is. Het is dweilen met de kraan open. Ik moet het opgeven. Ik moet erkennen dat het nooit wat wordt met mij als het van mij moet komen. Kijk, dan is erfzonde geen excuus zo van: nou ja wat kun je anders verwachten van me, nee

erfzonde slaat mijn eigendunk en verwachting van mezelf helemaal neer, dat het zo erg is met mij, dat er geen verbetering te verwachten valt. Tenzij, tenzij dat de HEERE het doet! Daar wil het heendrijven: in de handen van de HEERE. Ophouden me zelf proberen buiten Christus om, maar het opgeven en tot Hem vluchten.

Dan wordt mijn zondekennis van dien aard dat ik besef: ik maak het nooit goed. Ik kan het niet over doen. Niet goedmaken. Want het is al verkeerd vanaf het allereerste begin. Daar kan ik nooit meer achter terug. Ik niet. Maar God wel! Hij gaf een mens, een 2^e Adam, Jezus Christus, Die het overdeed. Zondeloos ontvangen en geboren. Heilig ontvangen. En heilig gebleven Zijn leven lang. Gehoorzaam van begin tot eind. En de straf der zonde gedragen. Bij Hem is vergeving. Dat God het niet toerekent. En dat God de gehoorzaamheid van Christus mij toerekent. Wat ik niet deed rekt mij toe in Adam door mijn natuur, omdat ik mens ben. Wat ik niet deed, rekt God mij toe in Christus door het geloof. Deze Jezus wordt u verkondigd en aangeboden. Hij bedekt u helemaal. Zijn gehoorzaamheid is lang genoeg om u helemaal te bedekken. Wie zijn erfzonde recht beseft, die kan en wil Jezus niet missen. Kan en wil niet zonder Hem en hoeft dat ook niet! Het is vergeven! Al mijn zonden ook mijn erfzonde.

Erfzonde, het maakt verschil voor het zicht op Wie Jezus is. Wat je nodig hebt in Hem. Dat leert ook ware ootmoed. Want we denken nog een stap verder mee met art 15. Erfzonde betekent dus ook dat er ten diepste geen verschil is tussen mensen. Alle mensen hebben dezelfde zondige natuur, erfzonde. Vroeger zei men: van dezelfde lap gescheurd. Dat betekent: wat ik anderen zie doen, laat als op een schilderij zien wat ik ook in me heb. Wat Hitler deed, wat Breivik deed, wat Holmes deed, ik had het ook kunnen doen. Dat zit allemaal in de menselijke natuur, mijn natuur. Ook ik ben daartoe in staat. Alles wat je aan natuurlijke zonden leest in de krant: moord, overspel, drugshandel, fraude, het zit ook in mij. Zo ben ik. En dat ik het niet doe meestal metterdaad, daar en ik niet eens dankbaar voor. Erfzonde vernedert me. Nee, ik kan niet op anderen neerkijken. Ik leer mezelf steeds dieper kennen. Dat is nou ook mijn natuur. En die is voor God genoegzaam om heel het menselijk geslacht te verdoemen. Alleen de erfzonde is genoegzaam voor God om heel de mensheid te verdoemen. In die diepte, in die ernst van de zondekennis ben je nooit uitgeleerd. Daar blijf je je levenlang leerling in, om dat meer en meer te beseffen dat God rechtvaardig zou zijn als Hij heel de mensheid om de erfzonde eeuwig had verdoemd. Zo erg is die! Is mijn zondekennis wat hij wezen moet? O nee, dat ik kan u zo wel zeggen. Die is nooit naar de maat dat de zonde erg is. Maar, als hij maar van dien aard is dat hij je brengt en drijft tot Christus. En dan geldt ook: is mijn genadekennis zoals hij wezen moet? O nee, die is nooit zo groot als hij ten volle zou behoren te zijn. Maar als hij maar van dien aard is dat hij mij de Heere Jezus doet liefhebben.

3 het christenleven

Artikel 15 noemt nog een derde punt. Dan gaat het over de teneur van het geloofsleven, het leven met de HEERE. Welk accent heeft dat? We weten allemaal wel dat er christenen zijn met best verschillende accenten in beleving. Dat hangt samen met karakter, met levensleiding, ook dat. Maar ook hiermee. Daarom verschillen ook de liederen die christenen zingen.

Artikel 15 zegt eerst het volgende: de erfzonde wordt ook door de doop niet helemaal tenietgedaan. Bedoeld wordt, als je je doop gelovige leert aanvaarden, dan gaat wel de schuld van de erfzonde weg. De schuld wordt en is verzoend. Helemaal, totaal, voorgoed en volkomen. En dat geeft liefde, wederliefde, verlangen om God te dienen. Een nieuw hart en een nieuwe geest. Maar de kracht van de erfzonde niet. De zondige natuur zelf niet. Die blijft in je. En dat merk je ook, dat wordt je gewaar. Denk maar aan Galaten 5: de Geest en vlees begeren tegen elkaar. In de gelovige. Denk maar aan Romeinen 7: het goede dat ik wil doe ik niet, het kwade dat ik niet wil doe ik wel. Wie zal ik verlossen van het lichaam dezes doods? Dat is taal van de gelovige! De erfzonde in zijn schuld is wel vergeven, maar in zijn kracht is hij niet weg. Was het maar!

Dat betekent en tekent voor het geloofsleven drie accenten uit: Ten eerste, dat de schuld vergeven is is niet om te gaan slapen, maar om te waken. Want de zondige natuur is er nog steeds. Dat aardolieveld, dat buskruit. Als er vuur van verzoeking bijkomt, dan slaat het zomaar uit. Ook bij mij, ook vandaag. Echt, dan kun je alles van me verwachten in gedachten, woorden en daden. Dan zou ik vandaag kunnen vloeken, schelden, overspel plegen, doodslaan, je kan het zo kwaad niet opnoemen, het buskruit, het aardolieveld, de wortel ervan zit in mij. En dat tekent het geestelijk leven als een biddend en dankend leven. Biddend, elke morgen weer. Ik durf de dag niet in te gaan voor ik gebeden heb om bewaring voor al die zonden. Heere, geef dat ik vandaag niet steel, lieg, vloek, of U verloochen. Als je jezelf kent in je erfzonde, dan kun je dat niet laten. Is dat nou praktijk van ons leven? Of belijden wij wel de erfzonde, maar geloven we er eigenlijk niks van....en durven we daarom gerust zomaar de dag in te gaan....Als je beseft wat er elke dag van je te verwachten zou zijn, je zou God bidden: Heere, help me, bewaar me, geef me kracht.

Dat maakt ook waakzaam tav de media. Dat ik beseft dat argumenten als: er zit een knop op de tv, en: je bent er toch zelf bij als het om ongefilterd internet gaat, niet afdoende zijn. Want ik ben tot zonde geneigd en kan ik de knop wel vinden als het nodig is?

En een dankend leven. Niet als de farizeer: ik dank U dat ik niet

ben als die anderen, maar: ik dank U dat ik niet deed als die anderen terwijl ik wel zo ben van nature. Dank U voor alle uitingen en vormen van zonden waarvoor U mij bewaard hebt. Geen daden van overspel, vloeken vandaag. Hoe is het mogelijk, het had zomaar gekund bij mij. Dank U HEERE, ik ben wel zo, maar ik deed het niet. U de eer.

Het accent van diepe, diepe afhankelijkheid. Zou het niet dieper en grondiger kunnen zijn?

Het tweede wat genoemd wordt: dat het gevoel van deze verdorvenheid dikwijls zou doen zuchten. Zuchten: wanneer doe je dat? Als je iets zo moeilijk te verdragen vind, een toespraak, een preek, dat je zucht. Komt er nou nog geen eind aan.... Zuchten onder de macht en werking van de erfzonde. Is hij er nog steeds? Ja , nog steeds. Komt geen eind aan, zolang ik leef niet. Zuchten van verdriet, nee niet van angst. Angst dat ik verloren kan gaan, of onzekerheid, dat het misschien toch nog of weer helemaal verkeerd afloopt. Nee, geen angst, maar zuchten, van verdriet. Omdat je het steeds weet tegen blijft komen. je zondige aanleg tot eierzucht en hoogmoed, zelfbedoeling en eigen eer, en alle andere zonden. Je ziet er steeds meer van. En dieper en verfijnder. En al heb je al zoveel genade gekregen, het is nog niet weg, het blijft nog steeds. Wat is dat toch erg, HEERE, wat doe ik U daarmee verdriet, altijd maar weer, overal doorheen zit wel weer iets vanuit die zondige natuur. Helemaal dicht krijg ik die kraan nooit. Hij blijft druppen van eierzucht en lautheid en bijbedoelingen en vleselijkheid. O was ik maar verder en heiliger. Was ik maar vuriger en krachtiger. Ik jaag ernaar of ik ook het volmaakte grijpen mocht en bereiken mocht al weet ik dat dat hier op aarde nooit lukken zal. Dat zuchten. Accent van diep verdriet zou het niet dieper en hartgrondiger kunnen zijn? Ik ellendig mens blijft mijn klacht levenslang. Dat typeert ook het geestelijk lied. En in een bundel als "Opwekking" komt dit over het algemeen gesproken nauwelijks of niet voor.

Dan het derde: verlangende om van dit lichaam des doods verlost te worden. Verlangende. Daar zit zekerheid in. God zij dank die ons de overwinning geeft. Maar wanneer zal dat zijn? Je voelt je als die vogel met gewicht aan zijn vleugels: hij kan niet echt de lucht in komen, niet echt zijn vleugels uitslaan, ze klappen weer neer, en hij zakt weer op de grond. Wanneer zal ik kunnen vliegen vrij en zo hoog als ik wil in de helderblauwe lucht? Wanneer zal ik U kunnen dienen, in het helderblauw der heerlijkheid, zonder stremming, zonder doorkruising met mijn zondige aard? Verlangende. Accent van diep verlangen. Zou het niet dieper mogen en kunnen zijn?

Erfzonde: het blijft een vak op de leerschool van genade. En het geeft vrucht, heerlijke vrucht. Van een helder, ootmoedig, afhankelijk, zuchtend, verlangend geloofsleven.

Amen